

Василь Ільницький
Василь Ільницький

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ
UNIWERSYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
NARODOWY UNIWERSYTET TRANSPORTU
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
CHERSONSKI WYDZIAŁ ODESKIEGO UNIWERSYTETU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
ХЕРСОНСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI – STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM VIII: DIALOG W ROZWOJU NAUK I EDUKACJI

Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomya, Vasyi Ilnytskyj

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ
TOM VIII: ДІАЛОГ У РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

За редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Konin – Użhorod – Kijów – Chersoń
2020

Конін – Ужгород – Київ – Херсон
2020

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VIII: діалог у розвитку науки та освіти / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Київ – Херсон: Посвіт, 2020. 394 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom VIII: dialog w rozwoju nauk i edukacji / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomrya, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Chersoń: Poswit, 2020. 394 s.

ISBN 978-617-7235-50-6

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей VIII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. J.Grzesiak; dr hab., prof. I.Zymomrya; dr hab., prof. M.Zymomrya; V.Boichuk; dr hab., prof. V.Halunko (executive editor); dr P.Davydov; dr hab., prof. O.Dobrowolska; dr hab., prof. W.Ilnytskyj; dr hab., prof. J.Kuzmenko; dr hab., prof. T.Mishenina; dr hab., prof. O.Newmerzycka; dr hab., prof. V.Tyshchenko; dr A.Wloch; dr S.Wloch; dr I.Plieth-Kalinowska; dr O.Zymomrya; dr M.Pahuta.

Redakcyjna kolegia:

д-р габ., проф. Я.Гжесяк; доктор філологічних наук, проф. І.Зимомря; доктор філологічних наук, проф. М.Зимомря; В.Бойчук; доктор юридичних наук, проф. В. Галуцько (відповідальний секретар); кандидат філософських наук, доцент П.Давидов; доктор філологічних наук, проф. О. Добровольська; доктор історичних наук, проф. В.Ільницький; доктор педагогічних наук, проф. Ю.Кузьменко; доктор педагогічних наук, проф. Т.Мішеніна; доктор педагогічних наук, проф. О.Невмержицька; доктор наук з фізичного виховання і спорту, проф. В.Тищенко; д-р А. Влох; д-р С. Влох; д-р І.Пліт-Каліновська; кандидат філологічних наук, доц. О.Зимомря; кандидат педагогічних наук, доц. М.Пагута;

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński
dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясінський
д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-7235-50-6

© Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький, 2020
© Посвіт, 2020

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Андрусишин Т., Полюга В. Диференціація гендерних ролей, стереотипів та стандартів у галузі музичного мистецтва.....	11
Боженський А., Душний А. «Вокальна шевченкіана» в контексті навчально-репертуарного доробку кафедри народних музичних інструментів та вокалу ДДПУ ім. І. Франка.....	14
Галів М., Дубина К. До історії гімназії оо. Василіан у Дрогобичі (1775–1784).....	16
Гапесва О. Особливості інформаційної війни на прикладі російсько-грузинської війни 2008 р.	19
Дем'янова Т. Музична виконавська діяльність дітей дошкільного віку.....	21
Екман М., Бурман К. Історичний феномен виконання творів «ДТК» Й. С. Баха у фортепіанному виконавстві ХХ ст.: канадська інтерпретація Г. Гульда.....	23
Зякун А. Музей культу і побуту Києво-Печерської лаври.....	25
Ільницький В., Кантор Н. Застосування компрометаційних методів боротьби радянської адміністрації проти учасників ОУН та УПА: невідоме архівне свідчення.....	28
Ільницький В., Михаць Р. Боротьба радянської репресивно-каральної системи проти українського визвольного руху: нове документальне свідчення.....	32
Коваленко Н. Розгортання сільської кіномережі на Житомирщині в 1945–1950 рр.	41
Коваленко Т. Біженці у внутрішніх губерніях Російської імперії в роки Першої світової війни: загальні риси дослідження.....	43
Косилова О., Зіноватна Л. Сучасні підходи до створення педагогічного репертуару. Презентація збірника «Етюди для фортепіано» з методичними рекомендаціями.....	44
Лисенко Г. Освітня діяльність українських громад.....	46
Огар А., Галів М. Репресії проти інтелігенції Дрогобицької області у 1946 р.	48
Осмачко Ю. «Майстер фортепіанного туше»: пам'яті відомого українського піаніста-віртуоза Олександра Слободяника.....	51
Русин М. Правління імператора Юліана у польській історіографії.....	53
Сторонська Н. Посібник «Дзвени, бандуро!» Ю. Чумака та Н. Цигилдик-Чумак у контексті компонування бандурного репертуару.....	55
Ткачук І. Живопис: класична система взаємодії.....	57
Чижов О. Формування бібліотечної мережі на території Сумщини у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	58
Шкода Н., Фрайтер І. Склад військового духовенства південно-українського регіону останньої чверті ХVІІІ – середини ХІХ ст.	61

Ярушак М., Галів М. Репресії проти студентської молоді Дрогобицької області (1946–1947 рр.).....	63
---	----

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Александрович Т., Малинка М. Дослідження проблем дидактики у вітчизняній науковій думці ХХІ ст.	68
Алмаші-Копин А., Білик О. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів початкових класів у світлі вимог нової української школи.....	70
Бадер С. Становлення ціннісно-сміслової парадигми в освіті: стан та перспективи.....	72
Барановська О. Інформаційна компетентність як ключова складова педагогічних технологій за філологічним спрямуванням.....	75
Басараб В., Король Н. Педагогічні технології у професійній підготовці майбутнього вчителя початкових класів.....	78
Баяновська М. Духовна творчість педагога у контексті європейських цінностей.....	80
Беспалько В., Гмітер Г. Професійно-ціннісні орієнтації майбутнього вчителя музичного мистецтва: до сутності поняття.....	82
Беспалько Л., Куцик О. Особливості дослідницьких умінь майбутніх учителів початкових класів.....	84
Бобирєва О. Поняття фахової компетентності вихователя закладу дошкільної освіти.....	86
Бондаренко Л. Конкурс відеопоезій як сучасна форма позааудиторної роботи з майбутніми учителями української літератури.....	89
Ващенко Л. Особливості профільної спеціалізації старшокласників та форми їх підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.....	90
Włoch A., Włoch S. Diagnozowanie uczniów a jakość kształcenia.....	92
Воробйова А. Механізми розвитку метакогнітивної компетентності студентів.....	97
Гаврило О. Педагогічні дослідження з проблеми формування пошуково-дослідницької діяльності дітей дошкільного віку.....	99
Ганєва О. Використання інтерактивних технологій навчання як засіб розвитку творчого потенціалу студентів на заняттях математики.....	101
Grzesiak J. Ciągłość i zmiana w dialogiczności ku poprawie edukacji.....	104
Давидченко І. Інноваційні педагогічні технології формування лінгвокультурологічної компетентності на заняттях зарубіжної літератури.....	109
Демянчук М. Актуалітети проблеми навчання майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в практичній діяльності.....	112
Дрозіч І. Майстер-клас як форма підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання.....	113
Жадько О. Науково-методична підготовка вчителів як напрям взаємодії закладів загальної середньої освіти та органів місцевого самоврядування.....	116

Для ефективного формування дослідницьких умінь, на думку О. Земки, важливими є дослідницька спрямованість навчального процесу і такі його характеристики, як відкритість та динамічність, рівень мотивації у студентів до дослідницької діяльності, їх потреба в постійному розвитку, саморозвитку, самоаналізі та самовдосконаленні; реалізація діалогу між викладачем і студентом, використання інноваційного навчально-методичного забезпечення, проблемного, інтерактивного навчання. Дослідниця виділяє такі етапи формування дослідницьких умінь учителів: допрофесійний, навчально-дослідницький, етап професійного становлення, дослідницький, післядипломний. Зміст даних етапів спрямований на формування дослідницьких умінь учителів у процесі навчальної діяльності у загальноосвітніх школах та вищих навчальних закладах, під час проходження навчальних та педагогічних практик та під час власної педагогічної діяльності [1, 148].

ЛІТЕРАТУРА

1. Земка О. Педагогічні умови формування дослідницьких умінь у студентів-філологів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. № 10 (2). С. 146–155. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10%282%29_25
2. Кузьміна Н.В. Понятіе «педагогической системы» и критерии ее оценки. *Методы системного педагогического исследования*; [под. ред. Н.В. Кузьминой]. 2-е изд. Москва: Народное образование, 2002. С. 7–52.
3. Семенов О.М., Земка О.І. Формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів-словесників: теорія і практика: монографія. Суми: Ніко, 2014. 254 с.
4. Талманова Т.М. Формирование исследовательской компетенции учителя начальных классов в системе непрерывного образования: Дис. канд. пед. наук: 13.00.01: Москва, 2003. 217 с.
5. Шквир О.Л. Методика педагогічного дослідження у початковій школі: теорія та науково-педагогічні задачі: навч. посіб. Хмельницький: ХГПА, 2012. 50 с.

Олена БОБИРСЬВА
(Мукачеве, Україна)

ПОНЯТТЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сучасна система освіти, яка знаходиться в умовах реформування, висуває високі вимоги до професійного рівня педагога, його фахової компетентності. Широко досліджуваним питанням теорії і практики є підготовка фахівця в рамках компетентнісної парадигми, що відрізняється володінням не тільки знаннями, уміннями і навичками, а й здатністю реалізації їх у професійній діяльності. Аналіз наукових джерел з означеної проблеми показав відсутність єдиної точки зору на зміст поняття «фахова компетентність».

Методологічну основу дослідження даної категорії складають загальнонаукові положення в працях А. Богуш, В. Давидова, Г. Беленької, Г. Селевко, І. Зеєр, І. Зимньої, І. Зязюна, К. Крутій, Л. Виготського, Л. Зданевич, Н. Гавриш, Н. Кузьміної та інших.

Одним із ключових для терміну «фахова компетентність» є поняття «компетентність». У Законі України «Про вищу освіту» поняття «компетентність» визначається як здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей [5]. На базі «Європейської рамки кваліфікацій навчання протягом життя» було створено «Національну рамку кваліфікацій України». В цьому документі використовується поняття «компетентність», яке визначається як здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості [4].

Компетентність, як зазначає М. Холодна, є особливим видом організації предметно-специфічних знань, які дають змогу приймати ефективні рішення у певній сфері професійної діяльності [6, 272].

Цікавою для нас є думка Л. Спенсера, який у своїх дослідженнях представляє «компетентність» у вигляді моделі айсберга, де видимою частиною є навички та вміння, а схованою – самооцінку, мотиви, якості особистості [7]. Відповідно, результат професійної підготовки майбутнього фахівця, на думку Я. Кічука, повинен розглядатися через поняття фахової компетентності, безпосередньо пов'язаної з освіченістю, професіоналізмом, майстерністю. Це поняття, яке передбачає не лише наявність знань, умінь і навичок, а й спроможність їх реалізувати [3, 14].

Що стосується сутності поняття «фахова компетентність», то варто зазначити, що його етимологія є широкою та неоднозначною. За словами Л. Волошко, фахова компетентність віддзеркалює сутність спеціальності, яку опановує студент, тому може бути схарактеризована як концептуальна основа підготовки фахівця. Фахова компетентність відображає рівень сформованості професійних знань, умінь і навичок, його професійну ерудицію, що дозволяють успішно вирішувати три класи задач професійної діяльності: стереотипні, діагностичні та евристичні, що передбачені нормативно-правовими документами вищої школи [1, 22–32].

Ми погоджуємося з думкою Г. Захарової, яка розглядає дану категорію як інтегративну властивість особистості педагога, що характеризує його обізнаність в психолого-педагогічній сфері знань, професійні вміння і навички, особистісний досвід. При цьому необхідно, щоб педагог був націлений на перспективність в роботі, відкритий до динамічного спілкування необхідними знаннями, впевнений в собі та здатний досягати професійно значущих результатів [2, 4–6].

Фахову компетентність можна розглядати як систему, яка має такі компоненти: змістовий, що включає теоретичні знання з основ наук, які вивчає особистість, забезпечує усвідомленість педагогом змісту його професійної діяльності з виховання, розвитку вихованців; діяльнісний, що включає професійні знання і вміння, апробовані в дії, засвоєні вчителем як найбільш ефективні; особистісний, що включає професійні та особистісні якості, позицію і спрямованість педагога як індивіда і суб'єкта діяльності, рівень його відповідальності, свідомості, мислення.

Вихователь, який працює з дітьми дошкільного віку – це особистість, яка за змістом професійної діяльності повинна володіти сукупністю якостей, доступною не

всім. Разом з тим, ми бачимо, що процес взаємодії педагога і вихованця, це процес взаємний, творчий, і не завжди може здійснюватися по суворо певним планом. Він вимагає постійного пошуку нових шляхів взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Робота вихователя залежить не тільки від умінь педагога, а й від інтересів, знань, умінь і настрою дітей. Відповідно, якість фахової компетентності вихователя закладу дошкільної освіти залежить від рівня розвитку багатьох її складових компетенцій, а саме: рефлексивної, аналітичної, прогностичної, естетичної, художньої, проектної, технологічної тощо.

Поняття фахової компетентності вихователя розуміється нами як ціннісно-смысловое ставлення до цілей і результатів педагогічної діяльності, що виражається в усвідомленому виконанні професійних функцій. І це особливо цінне, враховуючи, що така позиція вихователя не вроджена якість, а така, що формується під впливом всієї освітньої діяльності, в тому числі й у процесі додаткової професійної освіти, спрямованої на зміну внутрішнього світу, що визначає усвідомленість дій вихователя закладу дошкільної освіти.

Є безліч можливостей удосконалити свою фахову компетентність, але за умови, що педагог повинен сам усвідомити цю необхідність. Готувати дітей до змін може тільки той педагог, який сам готовий до змін, розвивається в професії, володіє високим рівнем знань і умінь, рефлексією, розвинутою здатністю до проектувальної діяльності, тобто педагог-фахівець.

Таким чином, фахова компетентність є стрижневою характеристикою вихователя в системі сучасної дошкільної освіти, яка включає в себе теоретичні педагогічні знання, практичні вміння та особистісні якості педагога.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошко Л.Б. Професійна компетентність студентів як предмет психолого-педагогічного аналізу. *Наука і сучасність: зб. наук. пр.* Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2005. Т. 48. С. 22–32.
2. Захарова Г.И. Развитие профессиональной компетентности педагога дошкольного образовательного учреждения средствами психолого-педагогического тренинга: дис. канд. пед. наук: 13.00.01. Челябинск, 1998. 168 с.
3. Кічук Я.В. Теоретичні і методичні засади формування правової компетентності майбутнього соціального педагога в умовах університетської педагогічної освіти: автореф. дис. д-ра пед. наук: 13.00.04. Одеса, 2010. 40 с.
4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України: постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. Дата оновлення: 25.06.2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 18.03.2020. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Холодная М.А. Психология интеллекта: Парадоксы исследования: 2-ое изд., перераб. и доп. СПб.: Питер, 2002. 272 с.
7. Spencer L.M., S.M. Competence at Work. New York, 1993. 384 p.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI – STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM VIII: DIALOG W ROZWOJU NAUK I EDUKACJI

Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Vasyl Ilnytskyj

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ
TOM VIII: ДІАЛОГ У РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

За редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

*Макетування та верстка – Василь Герман
Дизайн обкладинки – Олег Лазебний*

*Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст, достовірність
інформації та точність цитувань відповідальності не несе.
При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.*

Здано до набору 18.05.2020 р. Підписано до друку 25.05.2020 р.
Гарнітура Times. Формат 60x84 1/16.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 13,7. Зам. № 1320
Наклад 300 примірників

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Друк ПП «П'ОСВІТ»
Адреса: вул. І. Мазепи, 7, м. Дрогобич, 82100 Україна
тел. факс (03244) 2-23-35, тел.: 3-38-50, 2-23-76.
E-mail: posvitdruk@gmail.com

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>